

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP AND THE APPLICATION OF SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY FOR PRIMARY SCHOOL MANAGEMENT UNDER THE NAKHON PHANOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

นพฤทธิ์ สีหาบุตร* ไพฑูรย์ พวงยอด และ ชาณวิทย์ หาญรินทร์

Nopphalit Seehabut* Pitoon Puangyod and Chanwit Hanrin

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000

Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000, Thailand

*Corresponding author: E-mail: npl.see@gmail.com

รับบทความ 12 พฤศจิกายน 2563 แก้ไขบทความ 18 มกราคม 2564 ตอบรับบทความ 28 มกราคม 2564 เผยแพร่บทความ กรกฎาคม 2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 (2) ศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา (4) สร้างสมการพยากรณ์ของภาวะผู้นำที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาครู 316 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูง

4. ภาวะผู้นำด้านคุณลักษณะและประเมินผลการสอน การจัดสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การบริหารพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน สามารถพยากรณ์การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้ร้อยละ 71 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$Y' = -0.22 + 0.47X_4 + 0.19X_2 + 0.18X_5 + 0.17X_3$$

$$Z'_y = 43Z_{x4} + 0.18Z_{x5} + 0.16Z_{x2} + 0.15Z_{x3}$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

This research aimed to: 1) examine leadership under the Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2; (2) investigate the application of sufficiency economy philosophy for primary school management; 3) determine the relationship between leadership and application of sufficiency economy philosophy for primary school management; and 4) identify the predictive equations of leadership affecting the application of sufficiency economy philosophy for primary school management. The sample group consisted of school administrators and teachers, yielding a total of 316 participants. The research instrument was a set of questionnaires. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The research results revealed that:

1. the level of leadership under the Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2 was overall at a high level.

2. the level of application of sufficiency economy philosophy for primary school management was overall at a high level.

3. the correlation coefficient of leadership and application of sufficiency economy philosophy for primary school management were at a high level.

4. leadership in terms of teaching supervision and evaluation, environment and culture arrangement for conducive learning, curriculum management and development, and student potential development was able to predict the application of sufficiency economy philosophy for school management at 71 percent. The predictive equations was written as follows:

$$Y' = -.22 + .47X_4 + .19X_2 + .18X_5 + .17X_3$$

$$Z'_{Y'} = .43Z_{X_4} + .18Z_{X_5} + .16Z_{X_2} + .15Z_{X_3}$$

Keywords: Leadership, Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคม (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579, 2560, หน้า 1) ด้วยเหตุผลดังกล่าวพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำสิ่งที่ทรงเรียนรู้จากโครงการพระราชดำริต่าง ๆ มาใคร่ครวญอย่างลึกซึ้งและสรุปเป็นข้อคิดเกี่ยวกับหลักคุณธรรมที่จำเป็นในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2513 เป็นต้นมา ทรงมีพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทะระยะแรก ๆ ทรงสอดแทรกในพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และระยะต่อมาเป็นพระราชดำรัสที่พระราชทานโดยตรงต่อคณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ตลอดจนต่อพสกนิกรทั้งประเทศผ่านทางโทรทัศน์ พระราชดำรัสส่วนหนึ่งจะเกี่ยวกับหลักการทั่วไปในการดำรงชีวิต เช่น ความสำคัญของการเรียนรู้ คุณธรรม ความ پاکเพียร ความอดทน นอกจากนั้นยังทรงให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ผ่านมามีได้ตกผลึกเป็นสิ่งที่เรียกว่า “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ดังนั้นจะเห็นได้จากกระแสพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ผู้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททวายเป็นวงกว้างในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ. 2542 ความว่า “ขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่ พอกิน มีความสงบเรียบร้อยกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราจะรอดอยู่รอดได้แน่นอนถ้าทุกท่านซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความคิด และมีอิทธิพล มีพลังที่จะทำให้อื่นซึ่งมีความคิดเหมือนกัน ช่วยกันรักษาส่วนรวมให้อยู่ดีกินดี พอสมควร ขอย้ำพอควร พออยู่พอกิน มีความสงบไม่ไห้คนอื่นมาแย่งคุณสมบัตินี้ไปจากเราได้ ก็จะเป็นของขวัญวันเกิดที่ถาวรที่จะมีคุณค่าอยู่ตลอดกาล” (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549, หน้า 22)

การสร้างองค์ความรู้สู่การต่อยอด และขยายผลสู่ทุกภาคส่วนในสังคมภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระบรมราโชวาทให้ สศช. นำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนทั่วไป สศช. ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2545-2549 จนถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2560-2564 ได้ตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงให้นำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ครอบคลุม 8 ภาคส่วน ได้แก่ ผู้นำทางความคิดนักวิชาการในระดับอุดมศึกษา สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง องค์กรภาครัฐ สื่อมวลชนและประชาชน ภาคธุรกิจ และชุมชน และประชาสังคมมีการเผยแพร่ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของทุกภาคส่วนอย่างหลากหลายจากนั้นการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงแผนพัฒนาฯ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2550-2554 ได้มุ่งขยายเครือข่ายไปสู่การปฏิบัติกับหน่วยงาน องค์กร ภาคีต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ประชาสังคม ชุมชน จนถึงระดับครัวเรือน ผ่านกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ

แผนชุมชน รวมถึงการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนพอเพียง มุ่งขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติให้กว้างขวางมากขึ้น ครอบคลุมทั้งมิติเชิงพื้นที่และกลุ่มภาคส่วนต่าง ๆ โดยเน้นการพัฒนาความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาในการขับเคลื่อนฯ โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทนำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเสริมสร้างสังคม โดยยึดหลักบรรษัทภิบาล เชื่อมโยงเป้าหมายทางธุรกิจกับการพัฒนาประเทศ ควบคู่กับการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค ชุมชน และสังคมโดยรวม โดยปรับแนวคิดภาคเอกชนให้สามารถทำงานร่วมกับชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันการศึกษาได้อย่างเป็นพันธมิตร และสร้างเครือข่ายความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ นำไปสู่การทำความร่วมมือเพื่อสังคมร่วมกัน และองค์กรธุรกิจเอกชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 39)

จากความสำเร็จการจัดการศึกษาของชาติและแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการลงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตตั้งแต่วัยเด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ สามารถดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับผู้เรียน ภาวะผู้นำจึงควรมีความสัมพันธ์ต่อการตอบสนองนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถนำพาสถานศึกษาให้ผ่านเกณฑ์การประเมินของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงและพัฒนาต่อยอดไปสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาได้ (สุดาวรรณ เครือพานิชย์, 2553, หน้า 18)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

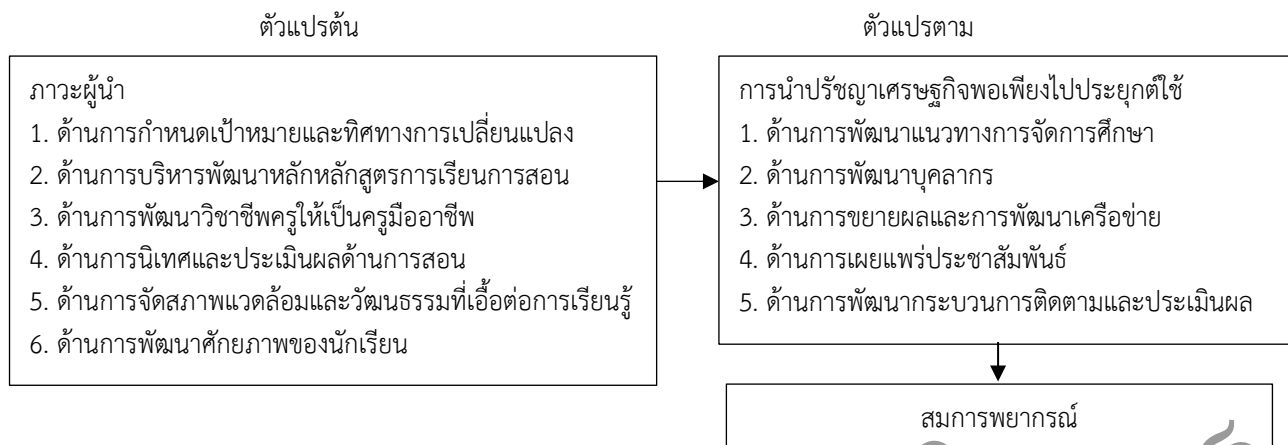
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2
2. เพื่อศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของภาวะผู้นำที่มีผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

1. กรอบแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำทางผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดจากการสังเคราะห์แนวคิดของ Hallinger and Murphy (1985, pp. 221-224), Heck and others (1990, p. 95), Flemming and Flemming (2001, p. 6), Weber (2002, p. 2), McEwan (2003, p. 13), สิริจันท์ วสุภัทร (2551, หน้า 194), พัทธยา ชนะพันธ์ (2555, หน้า 71-85) 6 ด้าน
2. การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 119-123)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ทั้งหมด 181 โรงเรียน จำนวน 2,049 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 187 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,862 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2, 10 มิถุนายน 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำนวน 316 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (วาโร เริงสวัสดิ์, 2551, หน้า 56) กลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนคิดร้อยละ 20 ได้จำนวน 37 คน และครูผู้สอนคิดร้อยละ 15 ได้จำนวน 279 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยใช้เกณฑ์ตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 45-48)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้สำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอน เกี่ยวกับภาวะผู้นำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 มีทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านการกำหนดเป้าหมาย และทิศทางการเปลี่ยนแปลง ด้านการบริหารพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นครูมืออาชีพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 มีทั้งหมด 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการขยายผลและการพัฒนาเครือข่าย ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล

เครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพและประสิทธิภาพมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัยมากที่สุด หากความตรงตามโครงสร้างเนื้อหา (Content Validity) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควรแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม แล้วนำไปหาค่าดัชนี

ความสอดคล้อง โดยการวิเคราะห์หาค่า IC (Index of Item Congruence) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยหาค่า IC เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอนในกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 50 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยเลือกค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามด้านภาวะผู้นำ อยู่ระหว่าง 0.21-0.68 โดยใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และเลือกค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบสอบถามด้านการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อยู่ระหว่าง 0.26-0.69 โดยใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล คือ ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล นำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม พร้อมด้วยแบบสอบถามส่งถึงโรงเรียน เพื่อขอร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการส่งและเก็บด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ สำหรับความสมบูรณ์ครบถ้วนของเนื้อหาในแบบสอบถามแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)
5. วิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบทีละขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1.1 เมื่อจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ภาวะผู้นำทั้ง 4 ตัวแปรสามารถเรียงลำดับจากตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่า β สูงไปต่ำได้ดังนี้ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการบริหารพัฒนาหลักหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่

สามารถพยากรณ์ระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ได้ร้อยละ 71 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -.22 + .47X_4 + .19X_2 + .18X_5 + .17X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .43Z_{x4} + .18Z_{x5} + .16Z_{x2} + .15Z_{x3}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยการความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

ภาวะผู้นำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง ด้านการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นครูมืออาชีพ ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านการบริหารพัฒนาหลักหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน และด้านการจัดสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การปฏิรูปการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรสถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนต้องมีศักยภาพภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะสำคัญที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนให้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจรงค์ ผินสุ (2558, หน้า 95) ได้วิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคล ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา มีการสร้างความร่วมมือ สร้างแรงจูงใจ และตระหนักในความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทนต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล

การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล ด้านการขยายผลและการพัฒนาเครือข่าย และด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ได้นำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพราะเห็นความสำคัญและตระหนักในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะสามารถสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ นภาพร เกตุสุวรรณ (2555, หน้า 87) ได้วิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ต้องได้รับการประเมินสถานศึกษาพอเพียง จึงต้องมีการปฏิบัติการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 76) โดยมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในแนวคิดให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาโดยมุ่งเน้นไปที่เด็กและเยาวชน ให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการเรียนการสอน ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมในโรงเรียน โดยสถานศึกษาต้องจัดระบบบริหารของสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีภาวะผู้นำที่จะสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (ฉบับที่ 11) 2555-2559 โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการปรับกระบวนการให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนารวมทั้ง สร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและการบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลางเชื่อมโยงในทุกมิติของการพัฒนาการอย่างบูรณาการ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง เพื่อสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

1. ข้อเสนอเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้น โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

1.2 ผลการศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการขยายผลและการพัฒนาเครือข่ายและด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ดังนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์แก่กลุ่มเครือข่ายเพื่อพัฒนาร่วมกันและช่วยกันเผยแพร่ผลงานให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

2.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของความสัมพันธ์ภาวะผู้นำกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นภาดาเว เกตุสุวรรณ. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เบญจภรณ์ ผินสุ. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัทธยา ชนะพันธ์. (2555). *รูปแบบภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30*. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สิร์รานิ วสุภัทร. (2551). *ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุดาวรรณ เครือพานิช. (2554). *การเรียนรู้ผ่านกระบวนการค่าย*. *วารสารวิชาการ*, 13(1), 16-19.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Flemming and Flemming. (2001). *Teaching and learning styles: VARK strategies*. Christchurch, New Zealand: N.D.
- Fleming
- Hallinger, P. & Murphy, J. (1985). *Assessing the Instructional Management Behaviors of Principals*. Taylor and Francis ; Ltd.
- Heck, R. & others. (1990). *Instructional leadership and School Achievement: Validation of Causal Mode*. *Educational Administration Quarterly*, 26(2), 94-125.
- McEwan, A.T. (1998). *Educational leadership: culture and diversity*. Gateshead: Athenaeum Press.
- Weber, J. (1996). *Leading the instructional program*. In S. Smith. & P. Piele (Eds.), *School leadership*. Clearinghouse of Educational Management. Eugene: Oregon.